

Läsengagemang genom möten med fiktion: exempel från svenskundervisning i årskurs 8

Svenskundervisning ska stimulera elever till ett ökat läsintresse (Skolverket, u.å.). Ett läsintresse i termer av engagemang, såsom en vilja att befinna sig i en läsande situation, kan leda till att ungdomar läser fiktion. Att ungdomar läser fiktion kan i sin tur bidra till att de utvecklar sin läskompetens och ger dem såväl nya perspektiv i livet (Nussbaum, 1998) som rika estetiska upplevelser (Rosenblatt, 2002). I en rapport från Skolinspektionen (2012) framkommer dock att undervisningen brister när det gäller stimulera elever till ett ökat läsintresse. Alltför ofta skedde 'läsning utan lust' framgår det i denna granskning och elever uppgavs sällan få vara delaktiga i litteraturundervisningens upplägg eller val av litteratur. Hur engagemang vid fiktionsläsning inom ramen för svenskundervisning i årskurs 7–9 kan främjas är således en viktig sak att belysa och i linje med vad denna studie syftar till.

Föreliggande studie genomförs med teoretisk utgångspunkt i hermeneutisk fenomenologi (Bengtsson, 2013; Gadamer, 1997; Ricoeur, et al., 1993) samt teorier om pedagogik och undervisning framtagna av Alexander (2008), med fokus på undervisningens struktur och kommunikation. Metod som tillämpas är klassrumsobservationer (Denscombe, 2009). Empirin analyseras tematiskt (Braun & Clarke, 2006, 2019).

I aktuell presentation kommer jag att belysa hur engagemang ter sig kunna skapas fram av lärare och elever i en undervisningspraktik. Med exempel från klassrumsobservationer genomförda i svenskundervisning i en klass i årskurs 8 kommer jag att presentera hur engagemang syns kunna främjas av möten mellan lärare och elever i en dialogisk undervisning. Också hur engagemang verkar kunna gynnas av möten med andra perspektiv kommer att belysas, dels genom möten med andra i samtal om fiktion, dels genom möten med fiktion som erbjuder insikt i andra livsvärldar.

Nyckelord

Läsengagemang, fiktion, svenskundervisning, lärare, elever.

Maria Helming Gustavsson, Doktorand
Högskolan för Lärande och kommunikation, Jönköping University
maria.gustavsson@ju.se
<https://orcid.org/0000-0001-5021-4312>

Källförteckning

- Alexander, R. (2008). *Essays on Pedagogy*. Routledge
- Bengtsson, J. (2013). With the Lifeworld as Ground. A Research Approach for Empirical Research in Education: The Gothenburg Tradition. *Indo-Pacific Journal of Phenomenology*, 13, 1-18. <https://doi.org/10.2989/IPJP.2013.13.2.4.1178>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11(4), 589-597. <https://doi.org/10.1080/21596766X.2019.162886>
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskalig forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur.
- Gadamer, H. (1997). *Sanning och metod (i urval)*. Daidalos.
- Nussbaum, M. (1998). Cultivating humanity. *Liberal Education*, 84(2). https://primo.library.ju.se/permalink/46JUL_INST/4sim71/cdi_proquest_reports_209821285
- Ricœur, P., Kemp, P., Kristersson Uggla, B., & Fatton, M. (1993). *Från text till handling: en antologi om hermeneutik*. B. Östlings bokförlag. Symposion.
- Rosenblatt, L.M. (2002). *Litteraturläsning som utforskning och upptäcktsresa*. Studentlitteratur.
- Skolinspektionen. (2012). *Läsundervisning inom ämnet svenska för årskurs 7–9*. Rapport 2012:10. Skolinspektionen. <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2022/lasframjande-arbete-i-grundskolan/>
- Skolverket (u.å.). *Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet*. <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr22-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet>